

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: סנדלר	שם פרטי: סוניה
-----------------	----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: פריימן		בלועזית Freiman
שם פרטי איתו נולדתי: סוניה	בלועזית Sonia	מין: נקבה
שנת לידה: 25/10/1934	בלועזית Gomal	ארץ לידה: בלארוס
עיר לידה: גומל	שם פרטי ושם משפחה של האב: מיכאל פריימן	
שם פרטי ושם משפחה של האב: מיכאל פריימן	בלועזית Gomal	ארץ המגורים: בלארוס
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: גומל	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)	חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)	מקומות מגורים בתקופת המלחמה: טטרין (שם העיר או האזור ושם הארץ)	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו	בלועזית	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו	בלועזית	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	תאריך השחרור:	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת'	שנת עליה: 1991	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי ב 1934 בבלרוס. היינו ארבעה במשפחה: אבא, אימא, אני ואחי הקטן. לפני המלחמה בדיוק עמדתי לעלות לכיתה א' ואימא כבר הייתה באמצע התפירה של בגדים חדשי לבית הספר. כבר קנו לי קוקיות לבנות חדשות וסינר לבן חדש. היה לי תרמיל חדש שאיתו הייתי צריכה ללכת לבית הספר. קנו לי גם ספרים. ההורים לימדו אותי קצת לקרוא ואני אהבתי לרפרף בספרים ולנסות לקרוא את התוכן.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

כשהגרמנים התקרבו, כל מי שהיה יכול – ברח בכל דרך אפשרית. אנחנו ניסינו לברוח בעזרת הרכבות. לפעמים הרכבות היו כל כך מלאות, פשוט מפוצצות, שהן חלפו ואפילו לא עצרו. אנשים היו מוכנים לנסוע ברכבות עם גג פתוח או רכבות שאפילו לא היו רכבות של נוסעים, אלא רכבות שנשאו מטען. גם אנחנו היינו מוכנים לנסוע ברכבת כזאת.

אבי נקרא לצבא ברית המועצות ואימא בנס הצליחה להדחק לתוך קרון מלא באנשים. הרכבת נסעה לטטרין. כשהגענו לשם, אימא התחילה לעבוד ואני הלכתי לכיתה א'. מרוב עבודה קשה אימא נהייתה חולה ולא הצליחה לקום. בעלת הדירה שלנו הייתה אישה נחמדה מאוד. היא התעסקה באפייה והציעה לי שהיא תאפה לחמניות ואני אלך למכור אותם. במקרה כזה היא תביא את הלחמניות לי ולאימא עד שהיא תחלים. אבל זה היה בתנאי שאמכור הכול ואחזור הביתה עם סלסילה ריקה. כל כך רציתי שאימא תחלים, פחדתי ודאגתי לה. נאלצתי לעמוד בחוץ במשך שעות, גם בלילה, עד שמכרתי את הלחמנייה האחרונה. הייתי אז בת שבע. אימא הייתה חולה הרבה זמן ואני כל יום הלכתי לעבודה.

פעם אחת אני ועוד כמה חברים מהשכונה הלכנו לקטוף חמניות. אחרי שסוחטים את החמנייה, השמן נשאר על הגבעול שלה. היה להם שמן מאוד טעים ומשביע ואני והילדים אהבנו למצוץ אותו. בשביל להגיע אל החמניות האלה היה צריך להזדחל מתחת לגדר שבה הייתה פרצה קטנה. היה שם גם שומר ששמר על החמניות. כולנו הזדחלנו מתחת לגדר, נשכבנו על האדמה והתחלנו לסחוט ולמצוץ את השמן של החמניות. היינו מאוד עסוקים ואפילו לא שמנו לב איך השומר נעמד מעלינו. היינו חמישה ורק אני הייתי היהודייה היחידה. השומר תפס את החולצה שלי כמו שתופסים גור חתולים ואמר: "יהודנת קטנה, גנבת מטונפת. תעופי מפה." ברגע שהוא שחרר אותי לקחתי את הרגליים וברחתי משם מבלי להביט לאחור. הייתי כל כך פגועה, כי ידעתי שהוא שם לב שכל שאר הילדים גם גונבים את שמן החמנייה, ורק אותי הוא תפס. הילדים חזרו לשם עוד הרבה פעמים אבל יותר אני לא הצטרפתי אליהם.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בסיום המלחמה חזרתי לעיר הולדתי. נודע לנו שאבא נהרג במלחמה והבית שבו גרנו נהרס לחלוטין. לא היה לנו איפה לגור. אלו היו זמנים מאוד קשים. תודות לקרובי משפחה נדחסנו כולנו לתוך המזווה שלהם. היה שם מאוד דחוס אבל לא היה לנו מקום אחר לגור בו, וכך גרנו שם במשך שנה עד שקיבלנו חדר אמיתי. אני סיימתי בית ספר והתחלתי לעבוד. התחתנתי וילדתי את בתי.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

עלינו לארץ בשנת 1991. בגלל שעבדתי מגיל קטן לא פחדתי לעבוד גם פה, בישראל, ואפילו עד לפני כמה שנים עזרתי לבתי לחנך את הנכדים, שכיום הם כבר סטודנטים ולא זקוקים יותר לעזרתי. כשעלינו לפה מאוד אהבתי ללכת לקניות. אחד התחביבים שלי עד לפני כמה שנים היה לתפור אבל לא פריטים מורכבים מדי, לפעמים הייתי סורגת צעיפים וכשהנכדים היו קטנים הייתי

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

סורגת להם כובעים וגרביים.

ראיון: אלה שובין, נצרת – עילית, אוקטובר